

Ze ziet er gelukkig niet meer zo bezorgd uit als een paar minuten geleden. Zelfs papa keek een beetje benauwd in het begin. Zouden ze ergens bang voor zijn geweest?

Geen moeder zou zó met haar kind durven omspringen. Dat is trouwens maar goed ook, want die ogenschijnlijk wilde bewegingen maken deel uit van een weldoordacht en verantwoord systeem. Uniek! Een woord dat zowel betrekking heeft op de methode als op de man die deze gedurende bijna een halve eeuw in praktijk heeft gebracht. Want de pionier E. A. O. Reteig, de eerste in ons land die zich specialiseerde in heilgymnastiek en massage voor zuigelingen en kleuters, is nog altijd de enige!

„Ik was er graag nog een paar jaar mee doorgegaan,” zegt de vitale tachtigjarige, „maar mijn vrouw, die altijd een geweldige steun voor mij is geweest, moet het eindelijk eens wat gemakkelijker krijgen en daarom verhuizen wij in mei naar een serviceflat.”

„Gordijnen dicht,” zei de politie

Het grote huis in de Amsterdamse Obrechtstraat is verkocht en krijgt een totaal andere bestemming. Tenzij er op het laatste moment nog iemand komt opdagen die het werk van de heer Reteig zou willen voortzetten — „Ik ben graag bereid een gediplomeerde heilgymnast in te werken” — zal dat bord naast de voordeur „Eerste Nederlandse Instituut voor Heilgymnastiek en Massage voor Zuigelingen en Kleuters” nooit meer dienstdoen. Het hing daar al vanaf 1928 en niemand vond dat vreemd. Vier jaar eerder veroorzaakte het eerste bordje waarop stond: „Gymnastiek voor Zuigelingen”, een enorme deining. De mensen bleven ervoor stilstaan of begonnen hard te lachen. Ze dachten dat het een soort kermisattractie was. Emil Reteig werd zelfs een door

een politieagent gesommeerd zijn gordijnen te sluiten toen hij een van zijn eerste patiëntjes behandelde. Buiten had zich, zonder dat hij het merkte, een hele menigte verzameld.

Sommige artsen noemden hem „de man die zuigelingen exploiteert” (dat was nog in de tijd toen hij ze gratis behandelde!) en een leraar lichamelijke opvoeding zei tijdens een lezing: „Tegenwoordig bestaat er zelfs zuigelingengymnastiek, maar geen zinnig mens zal zijn kind daaraan wagen.”

Ze zou nooit meer kunnen lopen

De wieg van Emil A. O. Reteig stond in Suriname. Hij studeerde in Berlijn en ging, min of meer door toeval, in Amsterdam aan het werk. Na jaren kreeg hij de erkenning waarop hij recht had. Die erkenning kwam mede door spectaculaire resultaten als dit:

„Onlangs kwam hier nog een klein meisje, de helft van een tweeling, dat volgens de specialisten die haar hadden behandeld nooit zou kunnen lopen. Toch verwees een van hen, een psycholoog, haar naar mij. Binnen een jaar — zij was toen drie — liep zij. Toen de ouders weer met haar naar het ziekenhuis gingen, dacht de professor dat zij met de verkeerde, (dus gezonde) helft van de tweeling waren gekomen.”

Het gezonde kind komt niet aan zijn trekken

„Vroeger kreeg ik vooral veel kinderen met Engelse ziekte. Juist voor die kinderen met hun vertraagde stofwisseling was massage en gymnastiek zo uitstekend. Na enkele weken had ik bij hen al zichtbare resultaten.

Rachitis komt praktisch niet meer voor. De kinderen die nu naar mij worden, nee wérden verwezen zijn kinderen die een

hersenvloeding hebben gehad en moeilijk kunnen coördineren, spastische kinderen, kinderen met lichamelijke afwijkingen en ook kinderen die door de psychiater of psycholoog werden gestuurd. Ook „luie” baby's.

In onze moderne maatschappij wordt de bewegingsdrang van het kind steeds meer aan banden gelegd in plaats van gestimuleerd.

Natuurlijk zijn er genoeg kinderen die zich ondanks alle remmingen toch nog goed ontwikkelen. Maar de anderen, die van nature al angstig zijn en door de ouders nog banger worden gemaakt, kunnen daardoor hun hele leven geremd blijven. Dat kan worden voorkomen als ze nog heel jong zijn. Daarom ben ik die kleuterklasjes destijds begonnen. Want het gezonde kind komt in onze moderne maatschappij niet vaak aan zijn trekken op het gebied van lichaamsbeweging, met alle nadelige gevolgen die dat voor het kind kan hebben.”

Ik heb het in mijn handen

Zuigelingen- en kleutergymnastiek is sinds een jaar of tien een onderdeel van de opleiding Heilgymnastiek en Massage. Maar bij die opleiding wordt toch nog altijd hoofdzakelijk uitgegaan van grotere kinderen en volwassenen. Wie het diploma heeft behaald wil meteen aan de slag, heeft geen zin, geen tijd, geen geduld om zich te specialiseren. De man die dat, nu bijna een halve eeuw geleden, wél deed is nog steeds de enige. „Kleine kinderen en zuigelingen moet je heel anders benaderen,” zegt hij aan het einde van deze allerlaatste les. „Ik heb het in mijn handen.”

Wie hen samen heeft gezien, die man van tachtig en de baby van acht maanden, beseft dat het niet alleen de handen zijn geweest die Emil A. O. Reteig zo uniek maakten.

Colette van Opijnen